

Öz-düzenleyici Öğrenme Becerileri Ölçeği (ÖDÖBÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). Öz-düzenleyici Öğrenme Becerileri Ölçeği (ÖDÖBÖ). Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28734>

Özet

Öz-düzenleyici Öğrenme Becerileri Ölçeği (ÖDÖBÖ), bireylerin öz-düzenleyici öğrenme becerilerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş, 41 maddeden oluşan bir psikolojik ölçme aracıdır. Sevgi Turan tarafından 2009 yılında tamamlanan bir doktora tezi kapsamında oluşturulan bu ölçek, öğrencilerin öğrenme süreçlerindeki motivasyonel, bilişsel ve davranışsal yönlerini kapsayan dört ana alt boyutu ölçmektedir. Ölçek, 5'li Likert ölçeği formatında yanıtlanmakta olup, "Kesinlikle katılmıyorum"dan "Kesinlikle Katılıyorum"a kadar derecelendirilmiştir. Yapılan psikometrik analizler, özellikle faktör analizi ve Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayıları, ölçeğin sağlam bir yapısal geçerliğe ve yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Öz-düzenleyici öğrenme, öğrenme becerileri, psikometrik ölçek, faktör analizi, güvenilirlik, geçerlik, eğitim psikolojisi, akademik başarı.

Yazarlar

Sevgi Turan

Amaç

Öz-düzenleyici Öğrenme Becerileri Ölçeği (ÖDÖBÖ), bireylerin öz-düzenleyici öğrenme becerilerini bilimsel ve sistematik bir şekilde değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, öğrencilerin öğrenme süreçlerini nasıl yönettiklerini, motive olduklarını, plan yaptıklarını, stratejiler kullandıklarını ve öğrenmede bağımlılık düzeylerini belirlemeyi hedeflemektedir. Bu araç, özellikle probleme dayalı öğrenme ortamlarındaki tutumlar, öğrenme becerileri ve akademik başarı arasındaki ilişkileri incelemek için tasarlanmıştır.

ÖDÖBÖ'nün temel amacı, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini ne kadar etkili bir şekilde kontrol edebildiklerini ortaya koymaktır. Bu sayede eğitimciler ve araştırmacılar, öğrencilerin öğrenme stratejileri ve motivasyonel yönleri hakkında derinlemesine bilgi edinerek, daha etkili öğretim yöntemleri geliştirebilir ve öğrenci destek programlarını optimize edebilirler. Ölçek, öğrencilerin öğrenme stratejileri repertuarını ve öğrenmeye karşı genel yaklaşımlarını anlamak için değerli bir araç sunmaktadır.

Yapı

Öz-düzenleyici Öğrenme Becerileri Ölçeği, bireylerin kendi öğrenme süreçlerini aktif olarak yönlendirme yeteneğini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Öz-düzenleyici öğrenme,

öğrencilerin kendi öğrenme hedeflerini belirlemeleri, öğrenme stratejilerini seçmeleri, uygulamalar ve sonuçların değerlendirilmeleri süreçlerini kapsayan karmaşık bir psikolojik yapıdır. Bu ölçek, bu geniş yapıyı dört ana alt boyuta ayrılarak daha detaylı bir analiz imkanı sunmaktadır.

Bu alt boyutlar, öğrenme sürecinin farklı amaçları ve yönlerini temsil eder. Ölçek, öğrencilerin motivasyonel ve bilişsel süreçlerini bir bütün olarak ele alarak, öz-düzenleme becerilerinin kapsamlı bir profilini çikarmaya amaçlar. Her bir alt boyut, öz-düzenleyici öğrenmenin belirli bir yönüne odaklanarak, bireyin öğrenme ortamındaki davranışları ve düşünce süreçlerini değerlendirir.

Geçerlik

Öz-düzenleyici Öğrenme Becerileri Ölçeği'nin geçerliliği, faktör analizi yöntemiyle kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin yapısal uygunluğunu gösteren önemli istatistiksel bulgular elde edilmiştir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği testi sonucu 0,956 olarak bulunmuştur ki bu değer, verilerin faktör analizi için oldukça uygun olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Bartlett testi de $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bulunarak, değişkenler arasında faktör analizi için yeterli ilişkinin varlığına doğrulanmıştır.

Bu bulgular, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı psikolojik yapıları başarıyla temsil ettiğini ve maddelerin ilgili faktörlere uygun şekilde yüklendiğini işaret etmektedir. Dört faktörün ortak varyansı 0,293 ile 0,632 arasında değişmekte olup, bu da maddelerin faktörlerle yüksek düzeyde ilişkili olduğunu göstermektedir. Toplam varyansın %47,10'unu açıklayan dört faktörlü yapı, ölçeğin öz-düzenleyici öğrenme becerilerini açıklama gücünün yeterli olduğunu ortaya koymaktadır.

Güvenirlik

Öz-düzenleyici Öğrenme Becerileri Ölçeği'nin güvenirliği, iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach's Alpha ile değerlendirilmiştir. Bu analizler, ölçeğin farklı uygulamalarda veya farklı madde setlerinde benzer sonuçlar verme tutarlılığına göstermektedir. Deneme grubunda, alt boyutlar için Cronbach's Alpha katsayıları sırasıyla 0,88, 0,91, 0,83 ve 0,76 olarak belirlenmiştir. Bu değerler, her bir alt boyutun yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermektedir.

Tüm ölçek için deneme grubunda Cronbach's Alpha katsayısı 0,91 olarak bulunmuştur. Çalışma grubunda ise alt boyutlar için sırasıyla 0,79, 0,86, 0,89 ve 0,79 değerleri elde edilmiştir. Çalışma grubunda tüm ölçek için Cronbach's Alpha katsayısı 0,92 olarak tespit edilmiştir. Bu yüksek güvenirlik katsayıları, ölçeğin ölçtüğü yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve araştırmalarda güvenle kullanılabileceğini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Öz-düzenleyici Öğrenme Becerileri Ölçeği'nin yapısal geçerliliğini değerlendirmek amacıyla faktör analizi uygulanmıştır. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi temel boyutlar altında toplandı ve bu boyutların ölçmeyi amaçladığı psikolojik yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini ortaya koymuştur. KMO değeri 0,956 ve Bartlett testi ($p < 0,01$) sonuçları, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermiştir.

Analizler sonucunda, ölçeğin 41 maddesinin dört ayrı faktör altında toplandı belirlenmiştir. Bu dört faktörün ortak varyans 0,293 ile 0,632 arasında değişmektedir. Faktörler, toplam varyansın sırasıyla %18,36'sını, %11,74'ünü, %9,13'ünü ve %7,87'sini açıklamaktadır. Dört faktör birlikte, ölçeğin ölçtüğü toplam varyansın %47,10'unu açıklamaktadır. Bu bulgular, ölçeğin öz-düzenleyici öğrenme becerilerini temsil eden net ve anlamlı bir faktör yapısına sahip olduğunu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: Öz-bildirim, 41 madde, 4 alt boyut, 5'li Likert ölçeği (1=Kesinlikle katılmıyorum - 5=Kesinlikle Katılıyorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Öğrencileri

Yaş Grubu: Genç Yetkinler (18-25 yaş arası)

Popülasyon Detayları: Doktora tezi kapsamında yürütülen çalışma, deneme ve çalışma gruplarından oluşmuştur. Deneme grubu ve çalışma grubu detayları tezin orijinal metninde bulunabilir.

Test Metodolojisi: Psikometrik açıdan geçerliliği ve güvenilirliği sınınaması, öz-bildirime dayalı bir envanterdir. Cevaplar 5'li Likert ölçeği formatında toplanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öz-düzenleyici öğrenme, öğrenme becerileri, psikolojik ölçme, eğitim, yükseköğretim, öğrenci değerlendirme, ölçek geliştirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Mevcut Değil

Kurumsal E-posta Adresleri: sturan@hacettepe.edu.tr

Yazın Adresi: Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye (Yazarın kurumsal bilgileri baz alınmıştır).

İzinler, Ücretler ve Test Yılı

Ölçeğin kullanımı için yazar Sevgi Turan ile iletişime geçilmesi önerilmektedir. Ticari kullanım veya geniş çaplı uygulamalar için özel izinler ve/veya ücretler söz konusu olabilir. Akademik araştırma amaçlı kullanım için genellikle yazar onayı yeterli olmaktadır. Ölçek, doktora tezinin tamamlandığı 2009 yılında geliştirilmiştir.

Referanslar

Turan, S. (2009). *Probleme dayalı öğrenmeye ilişkin tutumlar: öğrenme becerileri ve başarılarındaki ilişkiler* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Tıp Fakültesi, Ankara.

Öz-düzenleyici Öğrenme Becerileri Ölçeği (ÖDÖBÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek toplam 41 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır:

Güdülenme ve Öğrenme İçin Harekete Geçme (7 madde): Örnek madde: "Yeni şeyler öğrenmemi sağlayacak olanakları araştırmam."

Planlama ve Amaç Belirleme (8 madde): Örnek madde: "Amaçlarımı öncelik sırasına dizerim."

Strateji Kullanımı ve Değerlendirme (19 madde): Örnek madde: "Öğrendiklerimi anlamlı hale getirmek için değişik öğrenme yollarını kullanırım."

Öğrenmede Başlılık (7 madde): Örnek madde: "Öğrenmemi tam olarak sağlayıncaya kadar yeni öğrenme yollarını denerim."

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [oz-duzenleyici-ogrenme-becerileri-olcegi-odobo-toad.pdf](#)